

הודעה לתקשורת

אתר: www.cbs.gov.il; דוא"ל: info@cbs.gov.il; פקס: 02-6521340

ירושלים, ט' בניסן, תשפ"ב
10 באפריל, 2022
121/2022

סקר למידה מקוונת במוסדות להשכלה גבוהה בישראל, בשנת הלימודים תשפ"א (2020/21)

Online Learning Survey in Institutions of Higher Education in Israel, 2020/21

עקב מגפת הקורונה נאלצו הסטודנטים ללמוד בשנת תשפ"א באופן מקוון. גם לפני המגפה הלמידה המקוונת הייתה חלק אינטגרלי מהלמידה במוסדות להשכלה הגבוהה, וכך היא צפויה להיות גם לאחר מכן. לפיכך הוחלט בשיתוף ות"ת של המועצה להשכלה הגבוהה לערוך סקר בזק שבו נשאלו הסטודנטים על חווית הלמידה המקוונת לעומת הלמידה הפרונטלית. הלמידה המקוונת שעליה נשאלו הסטודנטים נערכה בעיקר באמצעות מערכת ה"זום". אומנם במרבית הקריטריונים שנבדקו היה יתרון ללמידה הפרונטלית, אך יחד עם זאת, כ-60% מהסטודנטים היו שבעי רצון מהלמידה המקוונת. הסקר נערך בקרב סטודנטים ותיקים שלמדו בשנים ב-ו-ג לתואר ראשון ובקרב סטודנטים שלמדו בשנה ב לתואר שני.

- 57.9% מהסטודנטים למדו בין 5 ל-8 קורסים, ומספר הקורסים השכיח ביותר היה 6.
- הכלי המרכזי ששימש את רוב הסטודנטים (88.0%) בקורסים המקוונים היה מחשב נייד או טאבלט, ואילו רק 4.0% מהסטודנטים השתמשו בטלפון הנייד.
- כמחצית (46.6%) מהסטודנטים לא נדרשו לפתוח את המצלמה במהלך השיעור המקוון, ברוב הקורסים או בכלם.
- 84.2% מהסטודנטים דיווחו שבמרבית הקורסים השיעורים המקוונים מוקלטים, ו-53.9% דיווחו שהם מקשיבים לשיעורים המוקלטים ברוב הקורסים.
- יותר ממחצית מהסטודנטים (56.2%) דיווחו שנתקלו במידה מועטה בבעיות טכניות בזמן הלמידה המקוונת.
- רוב הסטודנטים (77.7%) דיווחו שמידת האינטראקציה החברתית עם סטודנטים אחרים בלמידה המקוונת פחותה בהשוואה ללימודים הפרונטליים.
- יותר ממחצית מהסטודנטים (57.1%) ענו שבשיעורים המקוונים הם מצליחים להתרכז פחות מבשיעורים הפרונטליים.

כתבו: מתן שוקרון, סילביה ליפלסקי ואביאל קרנצ'ר – תחום השכלה גבוהה ומדע
לקבלת הסברים נא לפנות למרכז למידע סטטיסטי 02-6592666
או באמצעות [טופס פנייה מקוון](mailto:info@cbs.gov.il)

- 45.2% מהסטודנטים ענו שהם מצליחים להשתתף בלימודים המקוונים פחות מבלימודים פרונטליים. לעומתם רק 17.2% ענו שהם מצליחים להשתתף יותר בלימודים המקוונים.
- כמחצית מהסטודנטים (49.1%) דיווחו שבלימודים המקוונים נעשה שימוש רב יותר בסרטונים ובאמצעים טכנולוגיים אחרים לעומת הלימודים הפרונטליים.
- 41.2% מהסטודנטים מסכימים במידה רבה¹ שהרמה האקדמית נפגעה בעקבות המעבר ללמידה מקוונת.
- בהשוואה לסטודנטים שלמדו בלמידה פרונטלית בשנת תשע"ד (2013/14), הסטודנטים שלמדו בלמידה מקוונת (בתשפ"א) דיווחו פחות על שיפור במיומנויות:
  - ידע מקצועי – 80.3% לעומת 60.3%, בהתאמה
  - ידע כללי – 81.5% לעומת 56.9%, בהתאמה
  - יכולות מתמטיות – 53.7% לעומת 38.1%, בהתאמה
  - מיומנויות מחקר – 44.7% לעומת 34.4%, בהתאמה.
- 59.6% מהסטודנטים דיווחו שהם מרוצים במידה רבה מהלמידה המקוונת.
- אחוז המדווחים על שביעות רצון במידה רבה מהלמידה המקוונת בקרב סטודנטים לתואר ראשון, שהיו הורים לילדים קטנים (68.2%) או מועסקים במשרה מלאה (65.7%) היה גבוה יותר (ב-11.6 וב-10.1 נקודות האחוז, בהתאמה).

[להגדרות והסברים](#)

¹ בכל מקום בהודעה שכתוב "במידה רבה" זה כולל "במידה רבה מאוד".

השתתפות בקורסים

בשנת תשפ"א (2020/21), 57.9% מהסטודנטים למדו בין 5 ל-8 קורסים. 10.2% למדו עד 3 קורסים ו-14.9% למדו 10 קורסים ויותר. מספר הקורסים השכיח ביותר היה 6. נשים למדו בממוצע יותר קורסים מגברים (6.8 לעומת 6.1, בהתאמה). במדעי הטבע והטכנולוגיה, נשים למדו בממוצע 6.3 קורסים לעומת 5.7 בקרב גברים. **רובם המוחלט (95%) של הקורסים בשנת תשפ"א היו מקוונים.**

קורסים מקוונים

הכלי המרכזי ששימש את רוב הסטודנטים (88.0%) לצורך השתתפות בקורסים המקוונים היה מחשב נייד או טאבלט. אחריו היה בשימוש מחשב נייד (7.9%) ולבסוף הטלפון הנייד (4.0%). השימוש בטלפון הנייד היה נפוץ יותר בקרב הסטודנטים הערבים (9.6%) מאשר בקרב הסטודנטים היהודים (2.8%).

39.5% מהסטודנטים דיווחו שהם נדרשים **לפתוח את המצלמה** במהלך ההרצאות המקוונות ברוב הקורסים שהם לומדים. 14.0% מהסטודנטים דיווחו שהם נדרשים לפתוח מצלמה רק במחצית מהקורסים. לעומת זאת, 46.6% מהסטודנטים לא נדרשו לפתוח את מצלמתם ברוב הקורסים שהם לומדים או בכלם. 84.2% מהסטודנטים דיווחו שבמרבית הקורסים השיעורים המקוונים **מוקלטים**. 9.6% מהסטודנטים דיווחו שבמחצית מהקורסים השיעורים מוקלטים. השאר (6.2%) דיווחו שברוב הקורסים או בכלם השיעורים המקוונים אינם מוקלטים. כמחצית מהסטודנטים (53.9%) דיווחו שהם מקשיבים לשיעורים המוקלטים ברוב הקורסים. 16.7% דיווחו שהם מקשיבים לשיעורים המוקלטים בכמחצית מהקורסים, והשאר (29.4%) דיווחו שהם מקשיבים לשיעורים מוקלטים במספר מועט של קורסים או שאינם מקשיבים בכלל. אחוז החרדים² (35.7%) שדיווחו כי הם מקשיבים לשיעורים המוקלטים היה נמוך מאחוז הדתיים (41.3%) והלא דתיים³ (52.5%).

יותר ממחצית מהסטודנטים (56.2%) דיווחו שהם נתקלו במידה מועטה **בבעיות טכניות** בזמן הלמידה המקוונת. לעומת זאת, 25.2% דיווחו שנתקלו בבעיות טכניות במידה רבה, 23.9% מהסטודנטים היהודים לעומת 30.5% מהסטודנטים הערבים. ממצאי הסקר עולה כי אחוז הסטודנטים החרדים שנתקלו בבעיות טכניות היה נמוך (19.9%) מאחוז הסטודנטים היהודים שאינם חרדים (23.9%). כמחצית (52.7%) מהסטודנטים דיווחו שאין כל תמיכה טכנית מטעם מוסדות הלימוד.

לימודים מקוונים לעומת לימודים פרונטליים

77.7% מהסטודנטים דיווחו שמידת **האינטראקציה החברתית** עם סטודנטים אחרים בלמידה המקוונת פחותה מאשר בלימודים פרונטליים. 15.0% מהסטודנטים דיווחו שהאינטראקציה החברתית לא נפגעה כתוצאה מהלימודים המקוונים, ו-7.4% דיווחו שהיא דווקא עלתה בלימודים המקוונים.

² רמת הדתיות נקבעה לפי הגדרה עצמית.

³ כולל חילוניים, מסורתיים-חילוניים ומסורתיים-דתיים.

יותר ממחצית מהסטודנטים (57.1%) ענו שבשיעורים המקוונים הם מצליחים להתרכז פחות משיעורים הפרונטליים. כרבע (24.3%) ענו שהם מצליחים להתרכז בשיעורים מקוונים באותה מידה כמו בשיעורים הפרונטליים, ו-18.5% ענו שהם מתרכזים יותר בשיעורים המקוונים.

45.2% מהסטודנטים ענו שהם מצליחים להשתתף בלימודים המקוונים פחות מלימודים פרונטליים. לעומת זאת, רק 17.2% ענו שהם מצליחים להשתתף יותר בלימודים המקוונים. 37.5% ענו שהם מצליחים להשתתף בלימודים המקוונים באותה מידה כמו בלימודים הפרונטליים.

36.3% מהסטודנטים דיווחו שהם פחות מסוגלים לסכם בלימודים המקוונים מלימודים הפרונטליים. 28.0% דיווחו שהם מסוגלים לסכם במידה רבה יותר מלימודים הפרונטליים, והשאר (35.6%) דיווחו שהם מסוגלים לסכם באותה מידה.

כמחצית מהסטודנטים (49.1%) דיווחו שבלימודים המקוונים נעשה שימוש רב יותר בסרטונים ובאמצעים טכנולוגיים אחרים לעומת הלימודים הפרונטליים. 39.4% דיווחו שהשימוש בסרטונים ובאמצעים טכנולוגיים אחרים בלימודים המקוונים נעשה באותה מידה כמו בלימודים הפרונטליים.

שיפור מיומנויות⁴

השפעת הלמידה המקוונת על מיומנויות הלמידה של הסטודנטים נבחנה תוך השוואת נתוני הסקר הנוכחי לנתוני סקר סטודנטים הקודם בתשע"ד⁵ (2013/14), אז הלמידה הייתה פרונטלית ברובה המוחלט.

בהשוואה לסטודנטים שלמדו באופן פרונטלי בתשע"ד, הסטודנטים שלמדו בתשפ"א באופן מקוון דיווחו פחות על שיפור במיומנויות: ידע מקצועי (80.3% לעומת 60.3%, בהתאמה), ידע כללי (81.5% לעומת 56.9%, בהתאמה), יכולות מתמטיות (53.7% לעומת 38.1%, בהתאמה) ומיומנויות מחקר (44.7% לעומת 34.4%, בהתאמה).

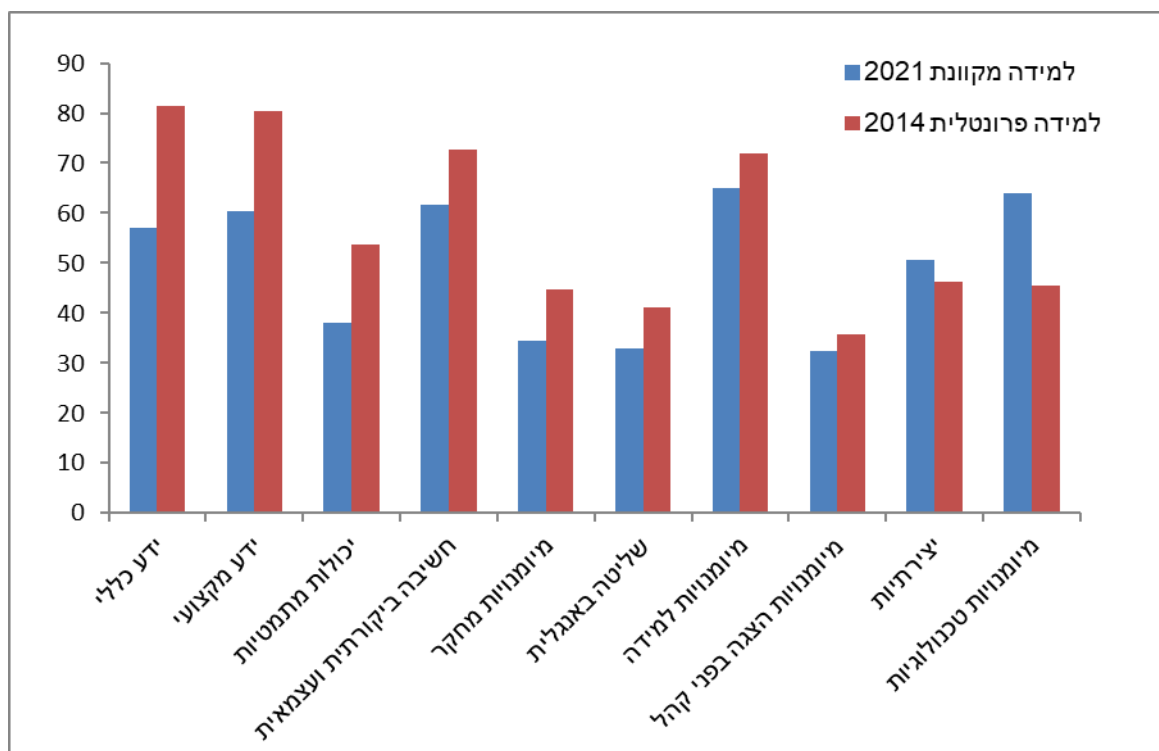
לעומת זאת, הסטודנטים שלמדו בתשפ"א באופן מקוון דיווחו על שיפור במיומנויות הטכנולוגיות באחוז גבוה יותר מסטודנטים שלמדו באופן פרונטלי (64.0% לעומת 45.5%, בהתאמה).

הפערים במידת השיפור במיומנויות קיימים גם אם משווים רק סטודנטים למדעי הרוח והחברה או סטודנטים למדעי הטבע והטכנולוגיה. ייתכן כי הפערים נובעים גם מהפער בזמן שבו נערכו הסקרים.

⁴ שיפור במידה רבה או במידה רבה מאוד

⁵ בסקר השכלה גבוהה האחרון שנערך בתשע"ח (2017/18) נדגמו בוגרים שבע שנים לאחר תחילת לימודיהם.

תרשים 1 - שיפור במיומנויות למידה במידה רבה בקרב סטודנטים⁶ שלמדו באופן מקוון בשנת תשפ"א (2020/21) לעומת סטודנטים שלמדו באופן פרונטלי (סקר תשע"ד – 2013/14), אחוזים

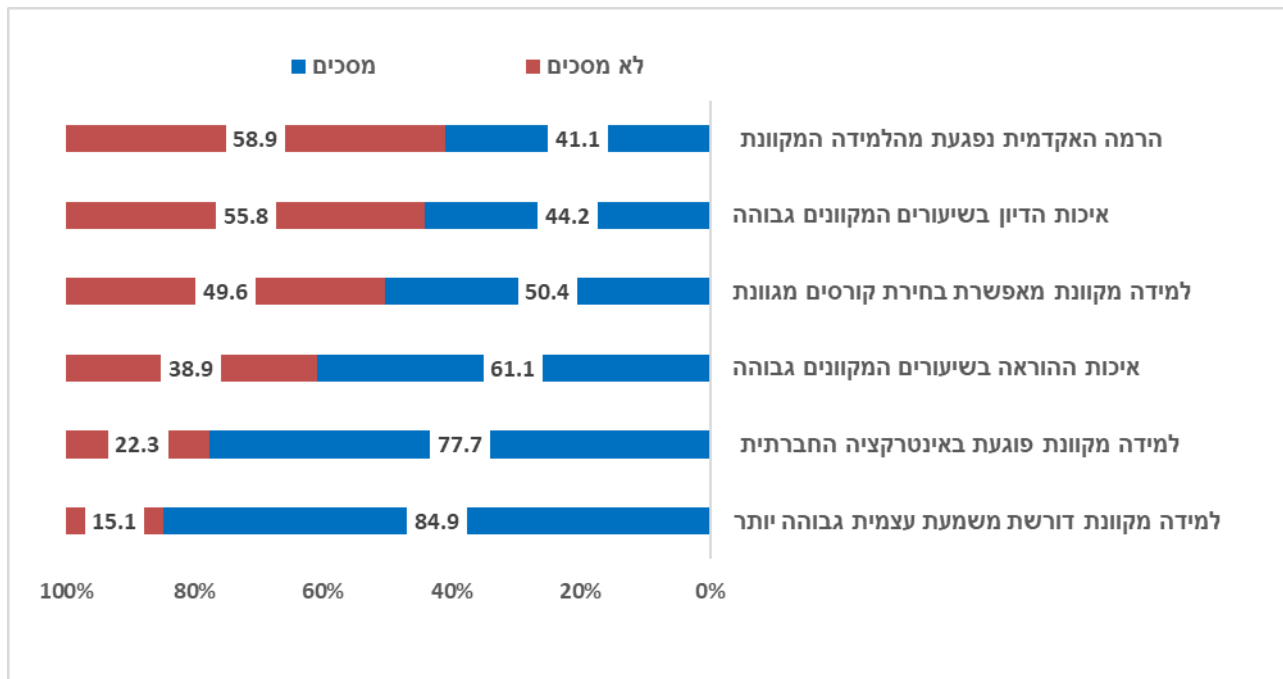
עמדות לגבי הלמידה המקוונת

61.1% מהסטודנטים הסכימו במידה רבה **שאיכות ההוראה** בלימודים המקוונים היא גבוהה, ואילו 38.9% לא הסכימו עם האמירה הזו או הסכימו במידה מועטה. לעומת זאת, אחוז הסטודנטים המסכימים במידה רבה מכך **שאיכות הדין** בשיעורים המקוונים היא גבוהה היה נמוך (44.2%) מאחוז הלא מסכימים (או מהמסכימים במידה מועטה) (55.8%).

41.2% מהסטודנטים הסכימו במידה רבה **שהרמה האקדמית** נפגעה כתוצאה מהמעבר ללמידה מקוונת. כרבע (25.3%) הסכימו במידה מועטה שהרמה נפגעה, וכשליש (33.5%) לא הסכימו עם הטענה הזו. 84.9% הסכימו במידה רבה שהלמידה המקוונת דורשת **משמעת עצמית גבוהה** יותר.

⁶ הנדגמים בסקר תשע"ד היו בשנה ב ולכן השוואה בתרשים זה היא רק על סטודנטים בשנה זו.

תרשים 2 - עמדות הסטודנטים לגבי הלמידה המקוונת, אחוזים

מוטיבציה ושביעות רצון

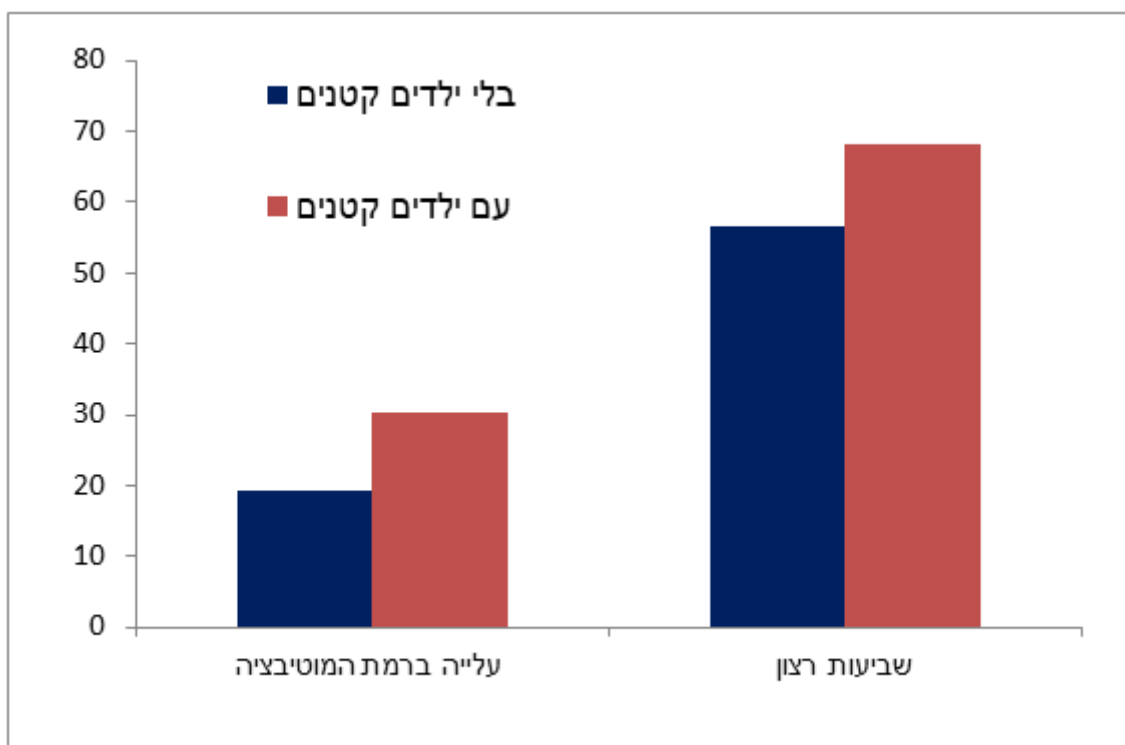
41.7% מהסטודנטים דיווחו **שרמת המוטיבציה שלהם** כלפי הלימודים ירדה בעקבות המעבר ללמידה המקוונת. 21.2% שדיווחו על עלייה ברמת המוטיבציה. 37.0% דיווחו שרמת המוטיבציה שלהם לא השתנתה.

10.1% מהסטודנטים דיווחו שהם **שוקלים להפסיק את לימודיהם** בעקבות הלימודים המקוונים. אחוז הסטודנטים שדיווחו כי הם שוקלים להפסיק את לימודיהם בעקבות הלמידה המקוונת בקרב הסטודנטים הערבים (16.9%) היה גבוה מהאחוז בקרב הסטודנטים היהודים (8.5%).

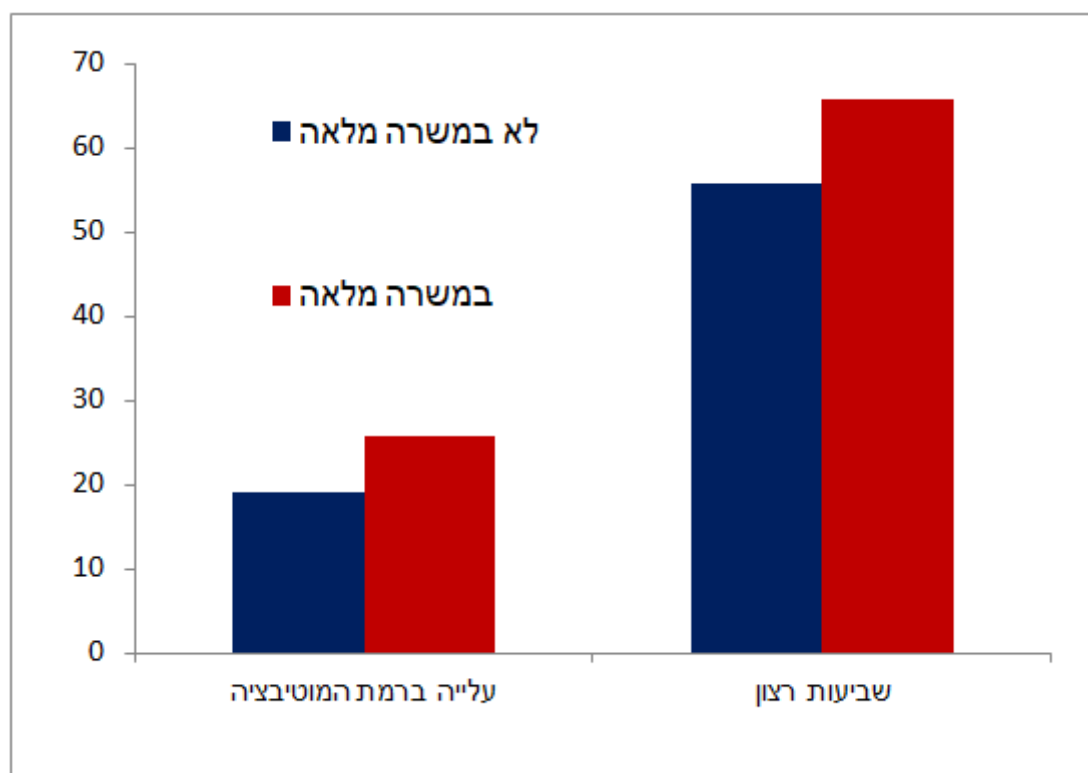
למרות כל הנאמר לעיל, כשנשאלו הסטודנטים באיזה מידה הם **מרוצים**, באופן כללי, מהלמידה המקוונת, רובם (59.6%) ענו שהם מרוצים במידה רבה מהלימודים המקוונים. לעומתם 40.3% ענו שהם מרוצים במידה מועטה או שאינם מרוצים בכלל.

אחוז המדווחים על שביעות רצון מהלמידה המקוונת בקרב סטודנטים לתואר ראשון, שהיו הורים לילדים קטנים (68.2%) או מועסקים במשרה מלאה (65.7%) היה גבוה יותר (ב-11.6 וב-10.1 נקודות האחוז, בהתאמה). גם אחוז המדווחים על עלייה ברמת המוטיבציה בעקבות הלמידה המקוונת בקרב ההורים לילדים קטנים (30.4%) והמועסקים במשרה מלאה (25.7%) היה גבוה יותר (ב-11.2 וב-6.7 נקודות האחוז, בהתאמה).

**תרשים 3 - סטודנטים שדיווחו על שביעות רצון במידה רבה ועל עלייה ברמת המוטיבציה בעקבות
הלמידה מקוונת, לפי נתוני הורות, אחוזים, תשפ"א (2020/21)**

**תרשים 4 - סטודנטים שדיווחו על שביעות רצון במידה רבה ועל עלייה ברמת המוטיבציה בעקבות
הלמידה מקוונת, לפי תעסוקה, אחוזים, תשפ"א (2020/21)**

סקר למידה מקוונת: כתוצאה ממגפת הקורונה הלימודים במערכת ההשכלה הגבוהה בתשפ"א (2020/21) נערכו באופן מקוון בעיקר באמצעות ה"זום". מטרת הסקר היא לבחון את עמדותיהם של הסטודנטים על הלמידה המקוונת בתשפ"א בהשוואה ללמידה הפרונטלית בשנים הקודמות. הסקר נעשה בשיתוף עם הוועדה לתקצוב ותכנון של המועצה להשכלה הגבוהה.

אוכלוסיית הסקר: סטודנטים בעלי אזרחות ישראלית בשנים ב-ו-ג לתואר ראשון וסטודנטים בשנה ב לתואר שני בשנה"ל תשפ"א, באוניברסיטאות (למעט האוניברסיטה הפתוחה⁷), במכללות האקדמיות ובמכללות האקדמיות לחינוך. לא נכללים באוכלוסיית הסקר סטודנטים זרים ותושבי מזרח ירושלים שנמצאים בסטטוס "תושב". ספירת השנים היא לפי ספירת ההופעות של הסטודנט בקובץ הסטודנטים המינהלי של הלמ"ס.

מדגם: גודל מסגרת הדגימה היה 125.6 אלף. נדגמו 10,001 סטודנטים, ומתוכם 7,908 נדגמים השיבו באופן מלא לסקר. השאלון נשלח ראשית באינטרנט לכלל הנדגמים לאחר מכן הפקידה נעשתה טלפונית ע"י סוקרי הלשכה.

רמת דתיות: הסטודנטים היהודים שהשתתפו בדיווחו בסקר, התבקשו לציין את על מידת הדתיות שלהם: חרדי, דתי, מסורתי-דתי, מסורתי-חילוני, חילוני. בסקר הנוכחי שלוש הקטגוריות: מסורתי-דתי, מסורתי-חילוני, חילוני, חילוני קובצו לקטגוריה אחת – חילוני.

למידה מקוונת: היא פעילות חינוכית המתרחשת בסביבה מקוונת, ומשתמשת ברשת האינטרנט להוראה ולמידה.

סטודנטים הורים לילדים קטנים: סטודנטים אשר רשומים במרשם התושבים כהורים לילדים בגילי 0-7.

סטודנטים במשרה מלאה: סטודנטים המועסקים במשרה מלאה לפי דיווח עצמי.

---

⁷ כיוון שבאוניברסיטה הפתוחה המעבר מלימודים פרונטליים (תש"פ) ללימודים מקוונים (תשפ"א), בתקופת הקורונה, היה שונה וזאת כיוון שבשגרה באוניברסיטה הפתוחה, הלימודים הם פרונטליים בחלקם ולפיכך הוחלט להחריג אותה מהסקר.